

Behov for samarbeid på avfallssektoren vurdert i lys av SFT's langtidsplan

Av Geir Wigdel.

Geir Wigdel er overing. i SFT..

Innlegg på fagtreff i Norsk Vannforening 28. januar 1991.

Målet for SFT's arbeid med avfallsspørsmål er at avfallet skal gi minst mulig negativ miljøpåvirkning samtidig som avfallet og behandlingen av dette skal legge beslag på minst mulig av samfunnets ressurser.

Den mest effektive måten å oppnå disse målene på er å arbeide for å redusere avfallsgenereringen og øke gjenvinningen.

Redusert avfallsgenerering kan i første rekke oppnås ved tiltak på nasjonalt (og selvsagt internasjonalt) plan bl.a. ved bruk av økonomiske virkemidler, informasjonskampanjer, favorisering av holdbare produkter, returordninger m.m. Men også lokale tiltak kan stimulere til avfallsminimering. Det er bl.a. viktig å differensiere avfallsgebyrene etter mengde, sette riktig pris på avfallsdisponering, hindre billig og ulovlig deponering, drive informasjon og veiledning.

Det vises ellers til forslagene fra «avfallsminimeringsutvalget» i NOU 1990: 28.

SFT's hovedstrategi er altså å bekjempe avfallsproblemet ved å redusere avfallsgenereringen og øke gjenvinningen. Økt gjenvinning forutsetter imidlertid et tilstrekkelig stort og stabilt

avtak for returråstoff. Dette er for øyeblikket hovedsaken i arbeidet for økt gjenvinning.

Det er videre viktig å være klar over at den viktigste økonomiske basis for gjenvinning er prisen på alternativ avfallsbehandling. Skjerpede krav til behandlingsanlegg og bedre kontroll blir derfor viktige virkemidler for å oppnå økt gjenvinning. Samtidig oppnår en selvsagt redusert miljøpåvirkning fra avfallsbehandlingen.

Nedenfor nevnes en del viktige momenter for å sikre gjenvinning av avfall.

- For at kommunene skal kunne satse på gjenvinning som en integrert del av sin avfallshåndtering må avsetningen være like sikker som levering til tradisjonell behandling, vanligvis i form av kommunalt avfallsanlegg.
- Avsetningen kan bare sikres ved at kommunene etablerer et bredt samarbeid om salg av returråstoff. Samarbeidet må være langt bredere enn de tradisjonelle interkommunale selskaper. En mulighet er å etablere et landsdekkende innkjøps- og salgsorgan eiet eller garantert av kommunene og/eller Staten.
- De interkommunale selskaper vil fortsatt ha en viktig funksjon ved

den praktiske gjennomføringen av avfallshåndteringen. Dette bør omfatte både innsamling, behandling/sortering og deponering. De aller fleste kommuner vil oppnå store fordeler ved å inngå i interkommunalt samarbeid. Disse selskapene bør omfatte større regioner enn det som er vanlig idag.

- Utnyttelsen av returråstoffet vil fortsatt foregå i privat industri. Det er derfor viktig å etablere løpende og forpliktende samarbeid mellom det offentlige og industrien når det gjelder utnyttelse av avfall. Også for dette samarbeidet vil det være en stor fordel at kommunene opptrer samlet.
- Industrien vil bli pålagt et større ansvar for sine produkter også i forhold til det avfallsproblem disse representerer når de har uttjent sin hovedfunksjon. I tillegg vil det offentliges styring med avfallsstrømmene bli langt sterkere. Samlet gir dette et gunstig utgangspunkt for samarbeidsløsninger mellom offentlig og privat sektor.
- Dersom gjenvinningen skal gi maksimalt miljø- og ressursmessig utbytte, må returråstoffet erstatte nytt råstoff i ordinære produkter. En kan altså ikke bare nøye seg med å sørge for at returråstoffet blir

brukt, men påse at det blir brukt på riktig måte.

Bedre avfallsbehandling er viktig også for å oppnå økt gjenvinning.

Dagens avfallsbehandling gir for stor miljøbelastning i form av sivevann, klimagasser, tungmetaller, organiske mikroforurensninger og forsøpling. Den representerer også et uakseptabelt stort ressurstap.

Når myndighetene nå legger opp til skjerpede miljøkrav, bedres samtidig de økonomiske vilkårene for gjenvinning. Denne effekten bør ikke svekkes ved at en samtidig gir store tilskudd til utbygging av konvensjonell avfallsbehandling.

Skjerpede krav til avfallsbehandlingen betinger en mer ensartet behandling av tillatelser innen landsdeler eller for hele landet. Behovet for kontroll med at bestemmelsene etterleves vil også øke.

Siden mye av forvaltningen på avfallssektoren er delegert til fylkes- eller kommunenivå, er det viktig at samarbeidet utvikles med tanke på en harmonisering av myndighetsutøvelsen. Ved systematisk informasjon, veiledning og klok bruk av den nylig tildelte instruksjonsmyndighet kan SFT gi et vesentlig bidrag til en bedre avfallshåndtering.